

(popiska je koncipovaná jako dvouvrstvá – tučný text je určen pro „líného“ čtenáře a nese základní informaci, standardní text doplňuje tučný pro čtenáře „zvědavého“)
V projektu interiéru 03_01_G1

Před desítkami tisíc let se v okolí Čáslavi pohybovali mamuti a intenzivnější lidská osídlení končila nejdále u dnešního Golčova Jeníkova. Chotěbořsko už představovalo pro trvalejší pobyt riziko, a to z prostých důvodů: v krátkém úseku 30 km mezi Čáslaví a Chotěboří probíhá náhlé převýšení, o téměř 300 metrů. Pro život v raném pravěku šlo o přirozenou hranici úrodné nížiny, odkud se nebylo nutné z praktických důvodů dlouhodobě stěhovat dále na jih. Alespoň do středověku.

Pohyb tu však byl. Hlavní spojnicí oblastí vždy představovala řeka Doubrava a její terasy. Časem nepochybně vznikaly další běžně proslapávané stezky. Logickým směrem je údolí směrem na Žďársko a hledání zkratky k řece Sázavě nejspíš kolem dnešní České Bělé. Mohlo jít o předchůdce budoucích cest známých dnes jako Libická a Haberská. Jak si jinak vysvětlit nálezy římských mincí v okolí?

Až lépe vybavený člověk se vydal do kopců Chotěbořska. Proto dosud nemáme výrazné archeologické nálezy z doby starší než eneolit. Množství dochovaných nástrojů je překvapivě bohaté a soustředěné u vodních toků u Nejepína a Uhelné Příbrami, Střížova či Sobíňova. Jednou z jejich podob jsou škrabadla – odštíplé, tvarově specifické kusy nerostů, které geologicky do místa nálezu nepatří. Dále jde o kamenné sekery a vrtané sekeromlaty patřící válečníkům a zručným řemeslníkům.

Z toho usuzujeme, že lidé se do vrchů vydávali pást stáda ovcí a koz, sbírat med z brtí, později vyrábět dřevěné uhlí a rozšiřovat svůj vliv. K tomu potřebovali nástroje k práci a zbraně na obranu, z nichž některé tu dodnes zůstaly.

Ačkoliv na Chotěbořsku lidé dlouhou dobu trvale nežili, neznamená to, že se nesnažili zjistit, co se nachází dále na jih a jihovýchod. Obchodníci a různí pionýři intuitivně procházeli podél potoků a řek, především Doubravy a Sázavy. Dále hledali průchody skrze údolí a nižší polohy jako na úpatí Železných hor nebo kolem dnešní České Bělé a Habrů. Některé nálezy mincí z doby římské evokují existenci kupeckých i jiných tras v tomto období a při troše fantazie si tu můžeme představit prvopočátek stezek zvaných Libická a Haberská.

Srovnání s nálezy z pravěkých období na Havlíčkovobrodsku:

Střední paleolit (350 000 let př. n. l. až 40 000 let př. n. l.) – Dolní Krupá, Příbyslav, Dobrá

Pozdní paleolit (10 000 let př. n. l. až 9 000 let př. n. l.) – Horní Bradlo, Nová Ves u Světlé n. S., Dolní Krupá, Podmoky, Štoky, asi Herlify

Neolit (5700 let př. n. l. až 4200 let př. n. l.) – Žižkovo Pole, Ledčsko, Skuhrov, Světlá n. S., Zbožice

Eneolit (4200 př. n. l. až 2000 př. n. l.) – Chotěbořsko, Ledčsko, Dolnokrupsko, Čachotín

Doba bronzová (2200 př. n. l. až 800 př. n. l.) – Melechov, Tis, Proseč, Chotěbořsko

Laténské období (400 let př. n. l. až 50. let př. n. l.) – asi Michalovice

Římské období (50. let př. n. l. až 400 let n. l.) – Chotěbořsko